

Ефективність реалізації права на працю може бути пов'язана із заборонаю паління, відвідування під час робочого часу соцмереж не в цілях роботодавця, спілкування по телефону тощо. Такі обставини, на нашу думку, слід відносити до факторів пониження ефективності реалізації трудового обов'язку.

Отож, в рамках *висновків*, слід припуститися того, що право на відпочинок тісно пов'язане із феноменом/категорією ефективності, а тому повинно бути закріплено (регламентоване) на законодавчому рівні в контексті визначення забезпечення основних передумов ефективності, які би сприяли такі заходи як: заборони та заохочення у праві. Це надало б можливість подбати про психологічне здоров'я зайнятого населення, закріпити більш чітко гарантії права на відпочинок; зрештою, забезпечити головне – передумови ефективної реалізації права на працю.

#### *Література*

1. Про зайнятість населення. Закон України від 5 липня 2012 року № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.
2. Кодекс законів про працю. Закон від 10 грудня 1971 року № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

УДК 340.11(043.2)

**Москаленко О. В.**, д.ю.н., професор,  
Харківський національний педагогічний університет  
імені Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна

### **РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ У ЗАКОНОТВОРЧОМУ ПРОЦЕСІ**

У Конституції нашої держави зазначено, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Основний закон має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй [1]. Виходячи з цього система нормативно-правових актів, законів, які існують та діють в країні є уособленням права найвищого ступеню. Однак, щоб стати законом, офіційний документ проходить складну процедуру розробки та прийняття в контексті якої відповідне місце займає юридична наука.

Треба відмітити, що процес видання законів або ж законотворення, на сьогоднішній день легального визначення не має. Але представники наукової сфери одностайні в тому, що законотворчий процес – це сукупність стадій по створенню законів, у межах яких здійснюється діяльність Верховної Ради України та інших спеціально уповноважених на те суб'єктів, спрямована на подання до парламенту законопроекту, його розгляд, прийняття і набуття ним чинності у порядку, встановленому

Конституцією та іншими нормативно–правовими актами України. Законодавчий процес призначено для формування системи законів держави шляхом вироблення особливих управлінських рішень – законодавчих актів, первинних нормативно-правових актів («джерел права»), в яких втілюється юридичний закон як система санкціонованих державою в якості необхідних правил поведінки, структурованих в юридичні норми [2, с. 21; 3, с. 5; 4, с. 22]. Виходячи з цього, процес законотворення має особливу важливість, так як його направлено на створення юридичних джерел найвищого рівня, зміст яких характеризує правову систему України та усі притаманні їй особливості. Через це подібні джерела мають видаватись із суворим додержанням усіх вимог юридичної техніки, відповідати нормам Конституції та містити в собі дієві та ефективні механізми правореалізації.

Як ми розуміємо, представлені вимоги ставлять у необхідність існування високого рівня взаємозв'язку між практикою законотворення та юридичною наукою. З цього приводу, Пушиков Р.В. зауважував, що правова доктрина є основою для розроблення пропозицій щодо розвитку законодавства, фактором підвищення якості законодавчого процесу. Особлива роль доктрини виявляється тоді, коли вона виступає каталізатором процесу підготовки оригінальних методик і рекомендацій з підвищення ефективності реалізації законодавчих норм [5, с. 53]. Євграфова Є.П. слушно відзначає, що юридична наука як один із соціальних інститутів відіграє значну роль у державотворенні, формуванні сучасної системи національного законодавства, правозастосовній діяльності тощо. Науково обґрунтовані висновки, рекомендації, пропозиції становлять основу загальнодержавних програм і концепцій розвитку України як економічно самостійної, демократичної, правової та соціальної держави [6, с. 35]. В цій же площині процитувати доцільно Дністрянського С.С. який стверджує: «Коли приглянемося розвитку права в історії людства, бачимо всюди визначний вплив юристів не тільки на виконання, але й на творення права. Це ми бачимо не тільки в системі римського права, але й старо-германській та англійській системах – коротко кажучи, в усіх правних системах» [7, с. 397].

Тож, багато науковців відмічають вкрай високу роль юридичної науки у процесі законотворення та розбудови правової системи держави загалом, обґрунтовуючи це історичними, соціальними, практичними та іншого характеру аспектами. Фактично велике значення юридичної науки у процесі законотворення доводиться законодавчо та організаційно. Так, в Законі України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 №1861-VI, а саме у статті 103 зазначається, що за дорученням уповноваженого суб'єкту законопроект направляється на наукову, юридичну чи іншу експертизу, проведення інформаційного чи наукового дослідження; при цьому предмет і мета експертизи, пошуку, дослідження

повинні бути чітко визначені. Зареєстрований та включений до порядку денного сесії законопроект при підготовці до першого читання в обов'язковому порядку направляється для проведення наукової експертизи, а при підготовці до всіх наступних читань - для проведення юридичної експертизи та редакційного опрацювання у відповідні структурні підрозділи Апарату Верховної Ради. Остаточна юридична експертиза і редакційне опрацювання здійснюються після прийняття акту Верховної Ради в цілому. Зареєстровані законопроекти, які мають системний характер для окремих галузей законодавства і необхідність наукового опрацювання яких при підготовці до першого читання встановив профільний комітет, направляються для одержання експертних висновків. Висновки, підготовлені за результатами експертизи, направляються головному комітету для врахування при розгляді законопроекту та прийняття рішення стосовно подальшої роботи над ним [8]. Таким чином, необхідність наукового обґрунтування процесу законотворення гарантується та визнається на офіційному рівні, а також має відповідний механізм реалізації. На додаток цьому, в Україні ще у 1993 році було створено Академію правових наук України, яка діє і на сьогоднішній день. Остання являє собою наукову організацію в галузі держави і права, засновану на державній власності, що покликана забезпечувати комплексний розвиток правової науки, проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, виконання замовлень органів державної влади щодо розробки основ наукової і правової політики, наукову експертизу проектів законів та інших нормативно-правових актів, наукове забезпечення правотворчої діяльності органів державної влади, дослідження механізмів реалізації законодавства [9, с. 6].

Отже, в сучасному правовому полі нашої держави, юридична наука є невід'ємною складовою процесу законотворення, що проявляється у визначенні даного аспекту у актах офіційного законодавства та наявності спеціального суб'єкту наукового супроводження механізму створення та видання правових джерел найвищого рівня. Водночас, важливе подальше удосконалення цього сектору законотворчого процесу за вектором поглиблення і розширення ролі юридичної науки, напрацювань вчених та їх думок, поглядів загалом, в механізмах останнього.

#### *Література*

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 №254к/96-ВР. *Офіційний вісник України*. 2010. № 72/1. С. 15.
2. Мудра О. М. Конституційний статус суб'єктів права законодавчої ініціативи: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Київ, 2003. 27 с.
3. Ющик О. І. Теоретичні проблеми законодавчого процесу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2005. 44 с.
4. Годованець В. Ф. Конституційне право України: навчальний посібник.

Київ: МАУП, 2005. 360 с.

5. Коркунов Н. М. Лекции по общей теории права: конспект лекций. СПб.: Н. К. Мартынов, 1908. 354 с.

6. Євграфова Є. Доктрини та концепції у правовій системі України: форми і сфери застосування. *Право України*. 2010. № 5. С. 34-38.

7. Дністрянський С. С. Загальна наука права і політики. Антологія української юридичної думки: в 6 т. Т. 1: Загальна теорія держави та права, філософія та енциклопедія права / за заг. ред. Ю. С. Шемшученко Київ, 2002. С. 397.

8. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 №1861-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 14. Ст. 412.

9. Тацій В. Правова наука в Україні: стан та перспективи розвитку. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 2-3 (33-34). С. 5-24.

УДК 349.22:656(043.2)

**Синенко С. В.**, к.ю.н., доцент,  
Київський університет туризму, економіки і права,  
м. Київ, Україна

## **ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДСТОРОНЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ ВІД РОБОТИ**

Відсутність чіткого законодавчого визначення поняття «відсторонення від роботи» обумовлює науковий та практичний інтерес до питання особливостей правового регулювання відсторонення працівників автомобільного транспорту від роботи, оскільки роботодавці нерідко допускаються помилок у правозастосовній практиці з даного питання. Зокрема, ототожнюючи відсторонення працівників автомобільного транспорту від роботи з такими правовими категоріями як «переведення», «звільнення» чи «простій», що тягне за собою порушення трудових прав працівників даної галузі.

Питання відсторонення працівників від роботи неодноразово було предметом досліджень багатьох науковців, утім наукові праці щодо комплексного аналізу правового регулювання відсторонення працівників автомобільного транспорту від роботи на сьогодні відсутні.

У зв'язку з цим, метою даної публікації є дослідження особливостей правового регулювання відсторонення працівників автомобільного транспорту від роботи, визначення мети та причин відсторонення працівників автомобільного транспорту від роботи, а також розроблення пропозиції спрямованих на удосконалення норм, якими регулюється дане питання.

Правове регулювання відсторонення працівників транспорту від роботи здійснюється як загальними нормами трудового законодавства